

Dr Joanna Grabowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
ORCID: 0000-0002-9251-0707
e-mail: j.grabowska@uwm.edu.pl

Dr Marcin Kresiński

Akademia Policji w Szczytnie
ORCID: 0000-0001-8797-6556
e-mail: m.kresinski@apol.edu.pl

Instytucja przywrócenia do służby jako środek ochrony prawnej funkcjonariusza policji w Polsce

The institution of reinstatement to service as a means
of legal protection of a police officer in Poland

Streszczenie

Celem artykułu jest zweryfikowanie hipotezy, że instytucja przywrócenia do służby w Policji stanowi bardzo ważny element ochrony administracyjnoprawnej wszystkich funkcjonariuszy Policji w Polsce. Stosunek służbowy, w ramach którego funkcjonariusz Policji wykonuje powierzone mu przez państwo czynności, jest stosunkiem administracyjnoprawnym, którego charakterystyczną cechą jest ustalenie przez ustawodawcę katalogu przyczyn uzasadniających zwolnienie policjanta ze służby. Przywrócenie do służby jest natomiast instytucją, która umożliwia zwolnionemu policjantowi, w określonych przez ustawodawcę przypadkach, powrót do służby w Policji. W niniejszej publikacji analizie poddano przywrócenie do służby i czynności z nim związane, w szczególności zgłoszenie przez policjanta gotowości do podjęcia służby, ustalenie zdolności policjanta do służby w Policji oraz wydanie rozkazu personalnego o mianowaniu policjanta na stanowisko. W pracy określono również wpływ przywrócenia do służby na treść stosunku służbowego policjanta, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia przysługujących funkcjonariuszowi uprawnień. Przeprowadzona analiza pozwoliła na potwierdzenie postawionej na wstępie hipotezy badawczej. Przywrócenie do służby w Policji stanowi bardzo ważny przejaw ochrony administracyjnoprawnej wszystkich policjantów w Polsce. Instytucja ta stanowi wyraz ich ochrony przed negatywnymi skutkami wywołanymi zwolnieniem ze służby w Policji.

Słowa kluczowe

policjant; przywrócenie do służby; służba; stosunek służbowy; postępowanie administracyjne

JEL: K31, K38, H83

Abstract

The aim of the article is to verify the hypothesis that the institution of reinstatement to police service is a very important element of administrative and legal protection of all police officers in Poland. The service relationship, within the framework of which a police officer performs the activities entrusted to him by the state, is an administrative and legal relationship, the characteristic feature of which is the establishment by the legislator of a catalogue of reasons justifying the dismissal of a police officer from service. Reinstatement to service, on the other hand, is an institution that allows a dismissed police officer, in cases specified by the legislator, to return to service in the Police. This publication analyzes reinstatement to service and activities related to it, in particular the police officer's notification of readiness to take up service, determining the police officer's fitness to serve in the Police and issuing a personal order to appoint a police officer to the position. The work also determines the impact of reinstatement to service on the content of the police officer's service relationship, which is of significant importance from the point of view of the officer's rights. The analysis conducted allowed for the confirmation of the research hypothesis stated at the beginning. Reinstatement to police service is a very important manifestation of administrative and legal protection of all police officers in Poland. This institution constitutes an expression of their protection against the negative consequences resulting from dismissal from police service.

Keywords

police officer; reinstatement to service; service; service relationship; administrative proceedings

Wstęp

Stosunkiem służbowym jest szczególny stosunek prawny łączący z państwem osoby zatrudnione w aparacie państwowym, czyli sprawujące trwale i za uposażeniem urząd państwowy (Jaskiewicz, 1969, s. 23; Maciejko, Szustakiewicz, 2015, s. 2.). Stosunek ten polega więc na zatrudnieniu w aparacie państwowym w celu wykonywania, za uposażeniem, w sposób stały i ciągły funkcji państwowej, przede wszystkim zaś czynności związanych bezpośrednio z realizacją władzy państwowej (Kuczyński, 2005, s. 284; Sakowska, 2015, s. 285). W prawie polskim istnieje podział stosunków służbowych na dwa rodzaje, tj. stosunki służbowe prawa pracy oraz stosunki służbowe funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych regulowane przepisami prawa administracyjnego (Maciejko, Szustakiewicz, 2015, s. 4; Szustakiewicz, 2012, s. 17–19; Florek, Zieliński, 2009, s. 3; Kresiński, 2021, s. 20; Grabowska, Kresiński, 2023, s. 80). Stosunek służbowy funkcjonariusza Policji ma zatem charakter administracyjnoprawny (Michalek, 2015, s. 366). Charakterystyczną cechą tego stosunku jest ustalenie przez ustawodawcę katalogu przyczyn uzasadniających zwolnienie policjanta ze służby (Witoszko, 2019, s. 19–20; Kresiński, 2021, s. 24). Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 145 ze zm., dalej: u.p.) przewiduje jednakże instytucję, która umożliwia powrót zwolnionego policjanta do służby w Policji. Instytucją tą jest przywrócenie do służby w Policji.

Przeprowadzona w niniejszej publikacji analiza służy zweryfikowaniu hipotezy, że instytucja przywrócenia do służby w Policji stanowi bardzo ważny element ochrony administracyjnoprawnej wszystkich funkcjonariuszy Policji w Polsce. Weryfikacja ta została dokonana za pomocą metody dogmatyczno-prawnej, polegającej na badaniu obowiązujących źródeł prawa, literatury i orzeczeń sądowych dotyczących przywrócenia do służby w Policji.

Przywrócenie do służby i czynności z nim związane

Instytucja przywrócenia do służby została uregulowana w art. 42 u.p. Przepis ten w ust. 1 stanowi, że uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Policji z powodu jej wadliwości stanowi podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne. W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że przywrócenie policjanta do służby następuje z mocy prawa. Nie ma więc żadnych podstaw do wydawania decyzji administracyjnej (rozkazu personalnego) o przywróceniu do służby. Samo przywrócenie do służby nie zależy od woli funkcjonariusza i organów Policji oraz nie wymaga podjęcia przez nich w tym konkretnym zakresie żadnych czynności. Gdyby jednak doszło do wydania decyzji administracyjnej o przywróceniu do służby w Policji, to taka decyzja jako wydana bez podstawy prawnej musiałaby być wyeliminowana z obrotu prawnego na podstawie art. 156 § 1 pkt 2) ustawy z 14 czerwca 1960 r. kodeks po-

stępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 572) poprzez stwierdzenie jej nieważności (Michalek, 2015, s. 433–434; zob. wyroki: Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24 lipca 2013 r., I OSK 1968/12, LEX nr 1360833; Naczelnego Sądu Administracyjnego z 10 czerwca 2014 r., I OSK 1409/13, LEX nr 1517981). Datą przywrócenia do służby jest bowiem dzień uprawomocnienia się rozstrzygnięcia uchylającego lub stwierdzającego nieważność rozkazu personalnego o zwolnieniu ze służby w Policji (Będziejewska-Michalska, 2022, s. 44; zob. wyroki: Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 stycznia 2007 r., I OSK 568/06, LEX nr 290659; Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12 stycznia 2021 r., III OSK 2707/21, LEX nr 3124272). Brak konieczności podejmowania przez funkcjonariusza jakichkolwiek działań służących przywróceniu do służby jest bez wątpienia rozwiązaniem dla niego korzystnym. W wyniku przywrócenia do służby następuje reaktywacja stosunku służbowego uprzednio rozwiązanego w drodze rozkazu o zwolnieniu ze służby w Policji (Gacek, 2020, s. 11; zob. wyroki: Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 8 maja 2019 r., II SA/Go 888/18, LEX nr 2664906; Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z 13 listopada 2009 r., III SA/Łd 462/09, LEX nr 588257).

Należy także zaznaczyć, że wprowadzenie samo reaktywowanie stosunku służbowego nie wymaga żadnej aktywności ze strony funkcjonariusza, jednak dalsze istnienie takiego stosunku zależy już od podjęcia przez niego określonych działań w ściśle wyznaczonym przez ustawodawcę terminie. Na podstawie art. 42 ust. 2 u.p. może on zatem zgłosić gotowość do niezwłocznego podjęcia służby. Oświadczenie takie może zostać złożone wyłącznie w terminie 7 dni od przywrócenia do służby. Wcześniejsze, bądź późniejsze zadeklarowanie gotowości niezwłocznego podjęcia służby nie wywołuje zamierzonego skutku. Termin określony w tym przepisie ma bowiem charakter prekluzyjny dla strony, a jego uchybienie powoduje, że czynność prawna przez nią podjęta po upływie tego terminu jest bezskuteczna. Niezłożenie oświadczenia o gotowości niezwłocznego podjęcia służby w przewidzianym przez ustawodawcę terminie, niezależnie od przyczyn takiego zaniechania, musi więc zawsze skutkować zwolnieniem policjanta ze służby na podstawie art. 41 ust. 3 u.p., a zatem z powodu pisemnego zgłoszenia przez policjanta wystąpienia ze służby. Przepis art. 42 ust. 2 u.p. przewiduje, że zwolnienie funkcjonariusza ze służby ma wówczas charakter obligatoryjny, a zatem nie zostało pozostawione uznaniu administracyjnemu (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 lutego 2020 r., I OSK 2349/19, LEX nr 2796167).

Na uwagę zasługuje, że zgłoszenie gotowości do niezwłocznego podjęcia służby nie musi zostać złożone na piśmie. Wystarczające jest wyrażenie takiej gotowości ustnie bądź w jakiegokolwiek innej formie. Ustawodawca nie ustanowił żadnych warunków co do prawnej formy oświadczenia policjanta o gotowości niezwłocznego podjęcia służby. Należy zatem przyjąć, że każde oświad-

czenie woli funkcjonariusza w tym względzie jest skuteczne, o ile zostało przekazane organowi w sposób nie budzący wątpliwości co do gotowości niezwłocznego podjęcia służby (Kotowski, 2024; zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 29 czerwca 2022 r., II SA/Wa 3609/21, LEX nr 350906700). Zadeklarowanie gotowości niezwłocznego podjęcia służby nie wymaga zatem od funkcjonariusza istotnej aktywności, ustawodawca nie nałożył bowiem na niego w tym względzie żadnych szczególnych obowiązków poza koniecznością złożenia stosownego oświadczenia w dowolnie wybranej przez policjanta formie (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 12 grudnia 2011 r., II SA/Wa 1324/11, LEX nr 1474982).

Zgodnie z art. 42 ust. 3 u.p., jeśli po przywróceniu do służby okaże się, że mimo zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia służby funkcjonariusz nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia, to wówczas stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5) tej ustawy, tj. z uwagi na ważny interes służby, chyba że zaistnieje inna podstawa zwolnienia. W doktrynie i orzecznictwie słusznie zwraca się uwagę, że przywrócenie do służby i dopuszczenie do służby są różnymi instytucjami prawnymi. Przywrócenie do służby reaktywuje policyjny stosunek służbowy, zaś dopuszczenie do służby umożliwia wykonywanie czynności służbowych przydzielonych policjantowi na danym stanowisku służbowym (Kotowski, 2024; zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 czerwca 2018 r., I OSK 1742/16, LEX nr 2536547). Zgłoszenie gotowości do podjęcia służby nie gwarantuje więc jej kontynuowania. Należy zwrócić uwagę, iż przepis art. 42 ust. 3 u.p. ma charakter warunkowy i jego zastosowanie zostało uzależnione zarówno od przywrócenia do służby, jak i zadeklarowania gotowości niezwłocznego podjęcia służby. Dopiero spełnienie obu tych przesłanek otwiera dla organu policyjnego drogę do ustalenia tzw. zdolności do służby. Organ jest zatem zobowiązany zbadać, czy nie zachodzą okoliczności wyłączające możliwość pełnienia służby. Zgodnie bowiem z art. 25 ust. 1 u.p. służbę w tej instytucji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której jest gotów się podporządkować, a także dający rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych. Czynności dokonywane przez organ służą więc w szczególności ustaleniu odpowiedniej zdolności fizycznej i psychicznej policjanta, jego niekaralności oraz nieposzlakowanej opinii (Będziejewska-Michalska, 2022, s. 45).

W wyniku zastosowania art. 42 ust. 3 u.p. może dojść do zmiany podstawy prawnej rozwiązania stosunku służbowego, zarówno na korzyść funkcjonariusza, jak i na

jego niekorzyść. Przykładowo, jeżeli organ w toku sprawdzania, czy funkcjonariusz spełnia warunki do pełnienia służby, ustali, że policjant ten został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub też został wobec niego orzeczony prawomocnie zakaz wykonywania zawodu policjanta, to wówczas wyda rozkaz personalny określający nowe przyczyny zwolnienia (art. 41 ust. 1 pkt 4) i 4a) u.p.) (Będziejewska-Michalska, 2022, s. 45). Jeżeli jednak organ nie stwierdzi okoliczności powodujących niemożność pełnienia służby, to dopiero wówczas jest zobligowany do wydania rozkazu personalnego o mianowaniu policjanta na stanowisko równorzędne, o którym mowa w art. 42 ust. 1 u.p. (zob. wyroki: Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 października 2011 r., I OSK 1192/11, LEX nr 1069580; Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 6 grudnia 2006 r., II SA/Wa 1527/06, LEX nr 3289430. Art. 38a u.p. stanowi, że równorzędnym stanowiskiem służbowym jest stanowisko zaszerogowane do tej samej grupy uposażenia zasadniczego i takiego samego stopnia etatowego. Ustawodawca zapewnił zatem funkcjonariuszowi przywróconemu do służby mianowanie na stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego, ilekroć organ stwierdzi, że spełnia on warunki do pełnienia służby w Policji. Takie rozwiązanie ma bez wątpienia charakter ochronny względem przywróconego do służby policjanta.

Warto także podkreślić, że powyższe przepisy o przywróceniu policjanta do służby stosuje się odpowiednio w dwóch przypadkach wskazanych w art. 42 ust. 7 u.p.. Pierwszy z nich dotyczy policjanta zwolnionego ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3) u.p. (wymierzenie kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby), jeżeli zapadło prawomocne orzeczenie, o którym mowa w art. 135s ust. 1 pkt 1) tej ustawy (orzeczenie uchylające dotychczasowe orzeczenie i stwierdzające uniewinnienie ukaranego lub umorzenie postępowania dyscyplinarnego), w postępowaniu dyscyplinarnym, które wznowiono ze względu na to, że prowadzone przeciwko niemu, o ten sam czyn, postępowanie karne, karne skarbowe lub w sprawach o wykroczenia, zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania ze względu na okoliczności określone w art. 17 § 1 pkt 1) lub 2) ustawy z 6 czerwca 1997 r. kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 37 ze zm., dalej: k.p.k.) albo w art. 5 § 1 pkt 1) lub 2) ustawy z 24 sierpnia 2001 r. kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 977 ze zm.). Drugi przypadek dotyczy natomiast policjanta zwolnionego ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 8) i 9) u.p. (popelnienie czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego, jeżeli popelnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia pozostanie policjanta w służbie; upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia), jeżeli postępowanie karne lub karne skarbowe zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania

nia ze względu na okoliczności określone w art. 17 § 1 pkt 1) lub 2) k.p.k. W literaturze podkreśla się, że w obu sytuacjach, o których mowa w art. 42 ust. 7 u.p., przywrócenie do służby następuje wskutek wyeliminowania z obrotu prawnego orzeczenia stanowiącego podstawę do wydania decyzji o zwolnieniu albo zmiany okoliczności, które uzasadniały zastosowanie konkretnej podstawy zwolnieniowej. Rozkazy o zwolnieniu ze służby wydane na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3) i ust. 2 pkt 8) i 9) u.p. nadal zatem funkcjonują w obrocie prawnym, chociaż są one pozbawione skutku prawnego od momentu przywrócenia funkcjonariusza do służby w Policji (Gacek, 2020, s. 9). Niezwykle istotnym jest, że przepis art. 42 ust. 7 u.p. przede wszystkim poszerza katalog przypadków przywrócenia do służby, co bez wątpienia stanowi rozwiązanie niezwykle korzystne dla policjanta.

Wpływ przywrócenia do służby na treść stosunku służbowego policjanta

Przywrócenie do służby wywiera określony w ustawie o Policji wpływ na treść stosunku służbowego funkcjonariusza. Należy wyraźnie zaznaczyć, że wpływ ten jest wywierany we wszystkich omówionych wcześniej przypadkach przywrócenia do służby, wskazanych w art. 42 ust. 1 i 7 u.p., jednak pod warunkiem wystąpienia pewnych dodatkowych, określonych przez ustawodawcę przesłanek.

Zgodnie z art. 42 ust. 4 u.p., prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby. Ustawodawca przede wszystkim uzależnił zatem prawo do uposażenia od podjęcia służby, rozumianego jako rozpoczęcie wykonywania, przez przywróconego do służby funkcjonariusza, konkretnych czynności służbowych. Pozostawanie policjanta w stosunku służbowym, bez podejmowania służby, nie powoduje powstania prawa do uposażenia. Pełnienie służby następuje jedynie w sytuacji, gdy policjant jest uprawniony oraz zobowiązany do wykonywania obowiązków służbowych i obowiązki takie wykonuje (Będziewska-Michalska, 2022, s. 45; zob. wyroki: Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 maja 2018 r., I OSK 1605/16, LEX nr 2593531; Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 28 lipca 2016 r., II SA/Wa 389/16, LEX nr 2113526). Okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie służby, o których mowa w art. 42 ust. 4 u.p., odnoszą się natomiast tylko do policjanta zdolnego do podjęcia służby (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 stycznia 2016 r., I OSK 764/14, LEX nr 2032838).

Na podstawie art. 42 ust. 5 u.p., funkcjonariuszowi przywróconemu do służby przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Przepis ten przewiduje także, iż takie samo świadczenie przysługuje osobie, o której mowa w art. 42 ust. 3 u.p.. Ustawodawca przyznaje więc prawo do

świadczenia pieniężnego nawet jeżeli po przywróceniu do służby okaże się, że mimo zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia służby policjant nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia. Celem takiej regulacji jest zniwelowanie skutków finansowych pozostawiania funkcjonariusza poza służbą (Będziewska-Michalska, 2023, s. 44).

Ustawa o Policji wskazuje jedynie maksymalną i minimalną wysokość świadczenia pieniężnego. Nie określa ona jednak żadnych kryteriów, według których byłoby możliwe miarkowanie wysokości tego świadczenia. Ustalenie wysokości pozostawiono więc swobodnej ocenie organu. Ważne jest jednak, że ustalanie prawa do świadczenia pieniężnego w określonej wysokości następuje w formie decyzji administracyjnej. Decyzja taka jest wydawana w granicach uznania administracyjnego i wymaga szczególnie starannego uzasadnienia. W przypadku decyzji opartych na uznaniu administracyjnym, organ jest bowiem uprawniony do swobodnej, lecz nie dowolnej oceny dowodów (Będziewska-Michalska, 2023, s. 44). Organ, przy ustalaniu wysokości świadczenia, ma obowiązek ocenić stosunek dochodów, jakie otrzymywał policjant pozostając poza służbą, do uposażenia jakie otrzymywałby, gdyby nie został zwolniony. Musi on starannie zweryfikować, jakie skutki w sferze finansowej spowodowało zwolnienie policjanta ze służby (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2 czerwca 2022 r., III OSK 4931/21, LEX nr 3350712). Powinien przy tym wziąć pod uwagę również świadczenia, które policjant otrzymał w związku ze zwolnieniem ze służby, w szczególności odprawę i ekwiwalent za niewykorzystany urlop. Przy ocenie sytuacji socjalno-bytowej policjanta w okresie pozostawiania poza służbą należy uwzględnić przede wszystkim, czy policjant był w tym okresie bezrobotnym, czy podjął inne zatrudnienie oraz czy korzystał ze świadczeń z systemu zaopatrzenia społecznego. Świadczenie pieniężne w ustalonej przez organ wysokości powinno bowiem stanowić odpowiednią rekompensatę przysługującą policjantowi za to, że został zwolniony ze służby (Gacek, 2021, s. 15–16).

Należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy uznał, iż funkcjonariuszowi przywróconemu do służby w Policji przysługuje droga sądowa do dochodzenia roszczenia o utracone korzyści w postaci różnicy pomiędzy uposażeniem, które otrzymałby, gdyby pełnił służbę, a świadczeniem za okres pozostawiania poza służbą, wypłaconym na podstawie art. 42 ust. 5 u.p.. Sąd Najwyższy wskazał także, iż roszczenie policjanta nie polega na żądaniu zwiększenia świadczenia administracyjnoprawnego określonego w art. 42 ust. 5 u.p.. Jest to bowiem deliktowe roszczenie cywilne o odszkodowanie w postaci utraconych korzyści z tytułu różnicy pomiędzy uposażeniem, które przysługiwałoby mu, gdyby pełnił służbę, a świadczeniem wypłaconym za okres pozostawiania poza tą służbą (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2014 r., III CZP 91/14, LEX nr 1566726). Art. 42 ust. 5 u.p. nie wyklucza więc przyznania funkcjonariuszowi przywróconemu do służby odszkodowania przekraczającego

wysokość świadczenia przewidzianego w tym przepisie. Sąd Najwyższy podkreślił również, że skoro odpowiedzialność odszkodowawcza jest związana z wydaniem decyzji administracyjnej, to podstawą tej odpowiedzialności jest art. 417¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1061 ze zm.), gdyż te właśnie przepisy dotyczą szkody wyrządzonej przez wydanie decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2022 r., II CSKP 78/22, LEX nr 3388407).

Art. 42 ust. 6 u.p. stanowi, że okres, za który policjantowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu służby uwzględnianego przy ustalaniu okresu, od którego zależą uprawnienia do:

- mianowania na stałe (art. 29 ust. 2 u.p.);
- mianowania na kolejny wyższy stopień (art. 52 ust. 1 u.p.);
- pierwszego urlopu (art. 82 ust. 2 u.p.);
- urlopu w pełnym wymiarze (art. 82 ust. 3 u.p.);
- uposażenia zasadniczego (art. 101 ust. 1 u.p.);
- nagrody rocznej (art. 110 ust. 1 u.p.);
- nagrody jubileuszowej (art. 111 ust. 1 u.p.);
- odprawy (art. 115 ust. 1 u.p.).

Ponadto okresu pozostawania poza służbą, za który funkcjonariusz nie otrzymał świadczenia, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu (art. 42 ust. 6 u.p. *in fine*). Przepis art. 42 ust. 6 u.p. należy więc uznać za ważny przejaw ochrony przywróconego do służby policjanta, gdyż może on uzyskać w ramach istniejącego stosunku służbowego istotne dla niego uprawnienia we wczesnym terminie, co służy zniwelowaniu negatywnych dla niego skutków uprzedniego zwolnienia ze służby.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza pozwoliła na zweryfikowanie postawionej na wstępie hipotezy badawczej. Wykazała ona, że instytucja przywrócenia do służby w Policji stanowi bardzo ważny przejaw ochrony administracyjnoprawnej wszystkich policjantów w Polsce, umożliwia bowiem zwolnionemu policjantowi, w określonych przez ustawodawcę przypadkach, powrót do służby w Policji. Przywrócenie do służby następuje z mocy prawa, co ma duże znaczenie z punktu widzenia ochrony interesów policjanta. Instytucja ta bez wątpienia służy dobru funkcjonariusza, gdyż umożliwia mu powrót do służby na stanowisko równorzędne. Na uwagę zasługuje, że ustawodawca przewidział dla przywróconego do służby policjanta świadczenie pieniężne jako szczególną rekompensatę przysługującą z tytułu wcześniejszego zwolnienia ze służby. W celu zniwelowania skutków zwolnienia ze służby, ustawa o Policji określa także szczególne zasady ustalania okresów, od których zależą niektóre uprawnienia przywróconego do służby policjanta. W tym samym celu ustawodawca przewidział, że okresu pozostawania poza służbą, za który funkcjonariusz nie otrzymał świadczenia pieniężnego, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu. Przywrócenie do służby wywiera zatem pozytywny wpływ na treść stosunku służbowego funkcjonariusza i stanowi wyraz jego ochrony przed negatywnymi skutkami wywołanymi zwolnieniem ze służby w Policji. Należy także podkreślić, że regulacje prawne dotyczące tej instytucji świadczą o zabezpieczeniu przez ustawodawcę interesu socjalnego policjantów niesłusznie zwolnionych ze służby. Regulacje te nie wymagają zmian.

Bibliografia/References

- Będziejewska-Michalska, M. (2022). Przywrócenie do służby. *Gazeta Policyjna*, (12), 44–45.
- Będziejewska-Michalska, M. (2023). Świadczenie pieniężne po przywróceniu do służby. *Gazeta Policyjna*, (1), 44–45.
- Florek, L., Zieliński, T. (2009). *Prawo pracy*. C.H. Beck.
- Gacek, P. (2020). Przywrócenie do służby na podstawie art. 42 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji – wybrane zagadnienia. *Przegląd Policyjny*, 140(40), 5–31. <http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0014.8464>
- Gacek, P. (2021). Świadczenie pieniężne przysługujące policjantowi przywróconemu do służby w Policji za okres pozostawania poza służbą – wybrane zagadnienia. *Studia Prawnicze KUL*, (2), 5–22. <https://doi.org/10.31743/sp.9758>
- Grabowska J., Kresiński M. (2023). Ochronny charakter instytucji zawieszenia policjanta w czynnościach służbowych. *Przegląd Policyjny*, 151(3), 80–91. <http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0053.9775>
- Jaśkiewicz, W. (1969). *Stosunki służbowe w administracji*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Kotowski, W. (2024). *Ustawa o Policji. Komentarz*. LEX/el.
- Kresiński, M. (2021). *Prawnokarna ochrona funkcjonariuszy Policji w Polsce* [nieopublikowana rozprawa doktorska]. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.
- Kuczyński, T. (2005). Rozgraniczenie dróg sądowych w sprawach stosunków służbowych. W: J. Góral, R. Hauser, J. Trzciniński (Red.). *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005* (s. 284–301). Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis.
- Michałek, A. (2015). Komentarz do art. 28. W: Ł. Czebotar, Z. Gądzik, A. Łyżwa, A. Michałek, A. Świerczewska-Gąsiorowska, M. Tokarski (Red.). *Ustawa o Policji. Komentarz, Komentarze Praktyczne* (s. 366–368). Wolters Kluwer.
- Michałek, A. (2015). Komentarz do art. 42. W: Ł. Czebotar, Z. Gądzik, A. Łyżwa, A. Michałek, A. Świerczewska-Gąsiorowska, M. Tokarski (Red.). *Ustawa o Policji. Komentarz, Komentarze Praktyczne* (s. 432–438). Wolters Kluwer.

- Sakowska, K. (2015). Stosunek służby funkcjonariuszy służb mundurowych. W: E. Guzik-Makaruk, E. Plywaczewski (Red.). *Współczesne oblicza bezpieczeństwa* (s. 285–293). Temida 2.
- Szustakiewicz, P. (2015). Istota stosunku służbowego. W: W. Maciejko, P. Szustakiewicz (Red.). *Stosunek służbowy w formacjach mundurowych* (s. 1–10). C.H. Beck.
- Szustakiewicz, P. (2012). *Stosunki służbowe funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych jako sprawa administracyjna*. Difin.
- Witoszko, W. (2019). *Ochrona trwałości zatrudnienia funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych*. Temida 2.

Dr Joanna Grabowska, doktor nauk prawnych, radca prawny, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Autorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa policyjnego, karnego i prawa wykroczeń oraz innych dziedzin prawa. Interesuje się zagadnieniami dotyczącymi specyfiki stosunków służbowych funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych.

Dr Marcin Kresiński, radca prawny wykonujący zawód w ramach policyjnego stosunku służbowego, doktor nauk prawnych, oficer Policji w stopniu nadkomisarza. Autor publikacji z zakresu prawa policyjnego i prawa karnego. Interesuje się zagadnieniami z zakresu policyjnych stosunków służbowych i ochrony prawnej funkcjonariuszy służb mundurowych.

Dr Joanna Grabowska, PhD, Attorney-at-law, Assistant Professor at the Faculty of Law and Administration of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn. Author of several dozen publications in the field of police law, criminal law and petty offences law, as well as other areas of law. She is interested in issues related to the specificity of service relations between officers of uniformed services and professional soldiers.

Dr Marcin Kresiński, Attorney-at-law, performing his profession within the framework of a police service relationship, PhD, police officer in the rank of chief commissioner. Author of publications in the field of police law and criminal law. She is interested in issues related to police service relationships and legal protection of officers of uniformed services.

Wojciech Czakon

NOWOŚĆ

JAK POWSTAJĄ WIELKIE STRATEGIE? I DLACZEGO NIE WSZYSTKIE MUSZĄ BYĆ WIELKIE

Książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, dostarcza aktualnej, sprawdzonej, użytecznej wiedzy o strategii biznesu. Zamiast wiktłać czytelnika w szczegóły, zamiast rozbudzać wątpliwości, oferuje mapę dostępnej wiedzy, wyposaża w orientację w problematyce i ułatwia zrozumienie istoty rzeczy. Powstała w odpowiedzi na pytania zadawane przez menedżerów uczestników studiów MBA. Opiera się na światowej literaturze zarządzania strategicznego, która wprowadziła kluczowe pojęcia, badała ich użyteczność dla firm, krytycznie oceniała istniejącą wiedzę oraz dokonywała rzetelnego przeglądu wiedzy akademickiej o strategii.

Książka ma pełnić rolę podręcznika, dlatego zawiera liczne przykłady – zarówno bardziej rozbudowane, jak też ilustracyjne, ułatwiające zrozumienie treści. Na koniec każdego rozdziału autor przedstawia w punktach najważniejsze ustalenia. Dla łatwości odbioru układ części podporządkowano sekwencji: zrozumieć sytuację strategiczną – dokonać wyboru strategii – wybrać zachowania strategiczne – wdrożyć strategię. W idealnych warunkach strateg powinien procedować według takiej sekwencji. Idealne warunki występują jednak rzadko, zdarza się więc, że improwizacja zastępuje szczegółowe planowanie, a decyzje strategiczne są oparte bardziej na wyczuciu menedżera niż na drobiazgowych analizach. Dobrze jednak znać wymogi profesjonalnego zarządzania strategicznego, nawet jeśli nie zawsze mamy komfort sekwencji planowanie–działanie.

Więcej informacji na stronie www.pwe.com.pl